

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוז

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2809

יום שני י"ג טבת תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק נג | עמוד היומי: ברכות לו. | דף הכולל: ב"מ מו | קנין ירושלמי: שביעית עט

דף היומי בהלכה: קפ"ט ב' ק"צ א' - ב' .

מוסר: שם עולם - והנה כאשר נתבונן' עד סוף ההקדמה .

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער התשובה "והנה מדרגות רבות" עד "ארבעה ועשרים דברים"

**במוקד שלנו ב'נוף כנרת' טבריה נבחנים בעיקר אברכים
צעירים המתגוררים בשכונה, אך לעיתים רבות נבחנים גם
אורחים ממרכז הארץ שבאים לשבות בטבריה. בימי 'בין
הזמנים' רוב הנבחנים אינם תושבי המקום, כי התושבים
משכירים את דירתם ונופשים בעצמם במקומות אחרים...**

**אחראי מוקד המבחנים בטבריה הר"ר נתן מאיר קרויזר שליט"א
משתף על קשיי ההתחלה ועל כמות המשתתפים שהולכת ועולה ככל שעובר הזמן**

מאת: אלעזר גולדברג

מהם שמעתי על הקושי שהתעורר אצלם בענין והיו שהוסיפו ואמרו שבגלל המרחק הם מתכוונים לעזוב את ההשתתפות בתוכניות של 'דרשו', כי מלבד המרחק הכבידה עליהם גם ההרגשה שצריכים לעשות את המבחן במקום שלא מרגישים שם תחושת שייכות. כך החלטתי ליזום ולפתוח את המוקד החדש אצלנו בשכונה לרווחת כולם.

איך לבסוף נפתח המוקד החדש בשכונה וכיצד הוא מתנהל בימים אלו?

לאחר שפניתי אל האחראים ב'דרשו' והסברתי את הצורך הגדול בסניף מקומי לעריכת המבחנים, נעשו הבדיקות והבירורים המתאימים והוחלט לעשות תחילה 'פיילוט' נסיוני למשך חצי שנה בו יבחנו אם אכן יש ביקוש למוקד כזה. בששת החודשים הראשונים נבחנו אצלנו יותר מעשרה אברכים באופן קבוע ואז נפלה ההחלטה לפתוח אצלנו מוקד קבוע ובהמשך התעורר צורך נוסף מצד תושבים אחרים וכך התווספו עוד שני מוקדים נוספים בשכונה. קיבלתי על עצמי לנהל את המוקד שלנו חינם אין כסף, גם עבור עצמי וגם עבור שאר תושבי המקום.

למרות שהאוכלוסייה רובה ככולה צעירה, משפחות אברכים עם ילדים קטנים ומטבע הדברים רבים מהם ואני בתוכם נוסעים

ככל ערי הארץ בו מצויים בני תורה ושומרי מצוות, גם בעיר טבריה פועלים כמה מוקדים תוססים של מבחנים חודשיים ותקופתיים בהם משתתפים רבים הלומדים במסלולי 'דרשו' השונים. אחד מהמוקדים הללו מתקיים מזה כשנתיים בשכונה החרדית החדשה 'נוף כנרת' והאחראי עליו הוא הר"ר נתן מאיר קרויזר שליט"א אשר פועל רבות ונצורות עבור הצלחתו ולרווחת כלל הנבחנים המבקשים להיבחן בו. טילפנו אליו כדי לשמוע מפיו על הפעילות המבורכת והנצרכת במקום.

מתי התחלת את השותפות שלך עם 'דרשו' וכיצד נולד הרעיון לפתוח את המוקד החדש בשכונה?

כבר בהיותי בחור ישיבה השתתפתי במספר תוכניות של 'דרשו', הענין קסם לי מאז שאני זוכר את עצמי ותמיד נמשכתי לתוכניות הללו שהעניקו לי את הדרבון הנדרש כדי להצליח להתמיד ולהתעלות בקניית ידיעות בתורה.

לאחר נישואי עברתי להתגורר בטבריה, בשכונה החרדית החדשה 'נוף כנרת'. כאשר ביררתי היכן ניתן לעשות את המבחנים אותם אני רגיל לעשות, התברר לי שהמוקד הקרוב ביותר מצוי במרחק הליכה של כעשרים דקות, מה שהקשה עלי את ההשתתפות. שוחחתי עם כמה משכני החדשים בשכונה וגם

כחמש עשרה נבחנים במסלולי ההלכה השונים ובמבחני ה'משנה ברורה'. גם ב'חבורת ש"ס' משתתפים כמה אברכים, ב'דף היומי בירושלמי' ישנם כחמשה נבחנים קבועים. לאחרונה נוספו עוד כמעט עשרה אברכים המשתתפים בתוכנית 'עמוד יומי', כך שיש אצלנו ברוך השם עשרות נבחנים בקביעות מדי חודש.

לעיתים מצטרפים גם אורחים ממרכז הארץ שבאים לשבות בטבריה ואז מספר המשתתפים גבוה עוד יותר, בעיקר בימי 'בין הזמנים' שאז רוב הנבחנים אינם תושבי המקום, כי התושבים משכירים את דירתם ונופשים בעצמם במקומות אחרים... אך עיקר המשתתפים הם תושבי המקום הצעירים, כשסוגי האוכלוסיות מגוון מאוד, ספרדים, ליטאים וחסידים כאחד.

האווירה במקום נפלאה! כולם מרגישים תחושת שייכות קהילתית והדבר תורם להצטרפות עוד ועוד מתושבי השכונה לתוכניות 'דרשו' הנפלאות!

להתארח בשבתות אצל ההורים במרכז הארץ, אני משתדל בערבי שבתות שבהם מתקיימים המבחנים להישאר במקום עד סיום המבחן. רק לעיתים רחוקות אני נצרך לצאת מהעיר בשעה מוקדמת ואז אני דואג למנות מחליף שיהיה אחראי על המוקד וידאג לרווחת כלל הנבחנים.

בגלל הנסיעות של רבים מתושבי השכונה בערבי שבתות, בעיקר בחודשי החורף שהימים קצרים והשבת נכנסת בשעה מוקדמת, יש מהנבחנים שלוקחים את המבחן מהמוקד שלנו ומבקשים מהאחראי בעיר אליה הם נוסעים שימתין להם כדי שישלימו וימסרו שם את המבחן.

כמה נבחנים משתתפים כיום במוקד החדש ובאילו תוכניות של 'דרשו'?

עם הזמן שחולף המספר הולך ומשתנה לטובה. כל הזמן מצטרפים עוד ועוד. כיום נבחנים עשרות מדי חודש בחודשו.

בעבר התגוררתי ברחוב צפניה בירושלים, יום אחד ראיתי אדם עומד ברחוב וניכר שהוא מוטרד ואף שרוי בדיכאון. ניגשתי אליו ושאלתי: "מדוע פניך רעים היום?"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בריתחא דאוריייתא. ואני מביט על עצמי ושואל - מה יצא ממני? ליבי נצבט בקרבי, בידועי שכל חברי יצאו תלמידי חכמים, וממני לא יצא כלום..."

כך אמר לי אותו אדם כשדמעות חונקות את גרונו. הוא לא הפנים שרק לימוד התורה הקדושה נותן סיפוק והצלחה בחיים, וגילה באיחור שכל דמיונות היצר לא הובילו אותו לשום מקום.

לאחר עשרות שנים הוא נותר באותו מקום מבלי להתקדם. זוהי גשמיות במיטבה וזוהי מהותה, כל מה שיש ליצר להציע הוא עטיפה יפה, מגרה, שכולה דמיון וכזב. רק למעשה רוחני יש תוכן אמיתי, ואין תחליף לתחושת סיפוק של עבודת ה'. כל מי שיושב ולומד שעה ברציפות, כבר מרגיש את העונג והסיפוק הכי אמיתיים שקיימים בעולם.

שמעתי דבר נפלא מהגאון רבי ישראל זיכרמן, רבה של אחוזת ברכפלד, בשם עמוד ההוראה רבנו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, שהסביר במתיקות נפלאה את דיוק נוסח התפילה של רבי נחוניא בן הקנה, המובא בגמרא (ברכות כח, ב): "מודה אני לפניך... ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות".

דקדק הרב אלישיב, מדוע ב'יושבי בית המדרש' נאמר לשון יחיד 'בית מדרש', ואילו ב'יושבי קרנות' נאמר לשון רבים ולא 'מיושבי קרן'?

כל הפרסומת ששוטפת היום את החוצות מבוססת על הדמיון. אם תעשה כך וכך - תהיה מאושר. אם לא תיסע לנופש פלוני, הרי זו 'החמצה לכל החיים!' לא פחות. אם תאכל את החטיף החדש - אתה תרגיש... וכן הלאה והלאה. והאמת שהכל הוא חיצוניות וחיצוניות, והכל בלוף אחד גדול, שמגלים את השקרים שלו רק אם מנסים חלילה לראות מה יש לו להציע.

בעבר התגוררתי ברחוב צפניה בירושלים, האזור שם כולו מלא ישיבות ומוסדות תורה לרוב. יום אחד ראיתי אדם מבוגר שגר עימנו בשכנות עומד ברחוב באפס מעש, ועל פניו ניכר שהוא מוטרד מאד ואף שרוי בדיכאון מסוים. ניגשתי אליו ושאלתי: "מדוע פניך רעים היום?"

התשובה שהשיב לי, צריכה להיות לקח נוקב לאלו הנכנעים ליצרם. הוא סיפר לי כך:

"הייתי בחור כישרוני בישיבת טעלז, היו לי כל האפשרויות לגדול תלמיד-חכם מבחינת כשרונות והבנה, וגם הייתי מקובל ומוערך. ממול הישיבה היה מגרש כדורגל, ולצערי נמשכתי מאד לשם; אך לא העזתי ללכת על חשבון הסדרים, אך בכל זאת מידי פעם הייתי חומק ויוצא כדי לצפות במשחקי הכדורגל.

"והנה כיום, בסופו של דבר, אני נמצא כאן כל יום ומביט על האברכים בדרכם לכולל או בחזרתם מהכולל, ובידם גמרות, שולחן ערוך, טור וספרי הלכה, והם שחים זה עם זה בלימוד

כך יוצא שבמסגרת נסיונותיהם למצוא את שאהבה נפשם הם יושבים בקרנות רבות. על כן נאמר בהם לשון רבים. רק התורה היא שמעניקה לאדם את סיפוקו האמיתי, הנאות העולם הזה אמנם נראים מפתות יותר, מושכות יותר, אך לאמיתו של דבר אין אושר ושמחה ברת קיום מלבד התורה! (מתוך אוצרותיהם אמלא)

אלא, הסביר הרב אלישיב כך: יושבי בית המדרש שמחים בעמלם, מרוצים מחייהם ומסופקים מהדרך שבחרו לעצמם, לכן הם נמצאים על מקומם זמן רב מבלי לנוע ממקום אחד למשנהו. אך 'יושבי קרנות', אלו המחפשים את סיפוקם מהנאות העולם הזה החולפות ועוברות, חשים כל העת חוסר סיפוק, ומנסים ללכת מקרן זוית זו לקרן זוית אחרת כדי לחפש הנאה ואינם מוצאים.

זוכר אני כי אבי שאל את היהודים הללו: "ומה עם קברו של בעל 'סדר הדורות'?" "לקבר הזה לא הצליחו לעשות מאומה", היתה תשובתם

הגאון רבי שלמה לוזנשטיין שליט"א בסיפור מרטיט על קברו של בעל 'סדר הדורות'

בית הקברות, אלא השלטונות עצמם, באפן רשמי ועם כל העצמה והסמכות שבידיהם.

זוכר אני כי אבי שאל את היהודים הללו: "ומה עם קברו של בעל 'סדר הדורות'?"

"לקבר הזה לא הצליחו לעשות מאומה", היתה תשובתם.

"הכיצד? מה פירוש - לא הצליחו?", תמה אבי.

"כל מי שניסה להתקרב - מת במקום".

כילד סברתי, כי היו אלה דברי גוזמה.

אך שנים מאוחר יותר התחזקה הידיעה הזאת, בעדות שאותה שמעתי מחודוס, קומוניסט יהודי אשר ספר כי כאשר רצו להרוס את קברו, לא הצליחו. עדות נוספת בענין זה הגיעה משלום איסקוביץ', רופא ממינסק, בעל ידיעות ענפות בתורה.

אולם עדין קשה היה להאמין לדברים: האם גם בימינו מתחוללים ניסים כה גדולים?

העדות הברורה ביותר בנושא זה התקבלה מפיו של רבי יעקב ברשנסקי, אשר מוצאו ממינסק. יהודי זה אשר מעולם לא הוציא דבר שקר מפיו, זכר היטב את כל הפרטים אודות קברו של בעל "סדר הדורות", וספר על כך לרבי יצחק זילבר. מעל קברו של בעל סדר הדורות' היתה סככה. כאשר החלו השלטונות בפעולות העקירה של בית הקברות עלו שני פועלים על הגג ונפלו ממנו. האחד מת במקום והשני שבר את רגלו. הממנה עליהם זעם וקרא: 'הם אינם יודעים לעבוד! אעשה זאת בעצמי!'. הוא הניף את המוט, הכה בכל כחו, אבל אז - במפתיע - קפץ המוט חזרה ופגע בראשו.. הנס היה כה גלוי עד כי כשראה אותו היהודי הממנה על בית הקברות, שהיה בעל קשר קלוש ביותר ליהדות ואף נשוי לגויה, הוא החליט להתחיל להניח תפילין מידי יום ביומו.

(מתוך 'ומתוק האור' - בראשית ג')

בקברי אשר כריתי לי (ויחי נ, ה)

יעקב אבינו מבקש מיוסף שלא לקברו במצרים, אלא להעלות את עצמותיו לארץ ישראל, ואף משביע אותו על כך, וזאת משום שנושא הקבורה וכל הכרוך בו תופס מקום של כבוד ביהדות.

על פי התורה, קיים איסור חמור לגעת בעצמות שהובאו לקבורה, וקיימות הלכות מיחדות אודות הטיפול בו.

במהלך השנים נתגלו מפעם לפעם סיפורים מפעמים אודות צדיקים ואנשי מעלה, אשר זכו שקברם ישמר בשלמותו, על אף שנות הגלות הרבות, הפרעות והעבודות שנעשו סביב מקום קבורתם.

אחד מן הספורים המופלאים הללו, אודות קברו של בעל "סדר הדורות" מובא בספר "להישאר יהודי":

"סדר הדורות" הוא שמו של ספר שנכתב על ידי הרב יחיאל הלפרין. זהו ספר היסטורי מקורי, העוסק בתולדות היהודים מראשית ימות עולם ועד לתקופת הב"ח, שחי בתקופה בה נכתב הספר. בספר זה מונה המחבר את כל גדולי עם ישראל ואת הספרים שחברו, ומתמקד במיוחד בתקופת התלמוד. עבודה מיחדת זו כוללת ביבליוגרפיה של אלפי ספרים, והספר מהווה מקור לספרי היסטוריה רבים.

בנוסף לכך ערך המחבר את כל האימרות המופיעות בתלמוד על פי אומרו, וציין מראה מקום לכל אחת מהן. זוהי עבודה עצומה, רבת הקף, אשר קשה להאמין כי כלה נעשתה בידי אדם יחיד.

ילד קטן הייתי - מספר רבי יצחק זילבר - בעת שהגיעו לביתנו היהודים ממינסק וסיפרו לאבי במרירות, כי בעירם מחללים את בית הקברות הישן. הם תארו כיצד הוציאו עצמות מקבריהן ובנו במקום אצטדיון בעבור הנ.ק.וו.ד. לא היו אלה בריונים שהרסו את

מדוע נתקצרו שנותיו של יעקב בל"ג שנים (לעומת חיי יצחק אביו)?

7 חידות לפרשת השבוע - מאת הרב חנניה צ'ולק

- איזה חסד עשו הכנעניים עם יעקב, למה זכו בזכות כך, ובמה ישראל עושים חסד?
- מדוע נתקצרו שנותיו של יעקב בל"ג שנים (לעומת חיי יצחק אביו)?
- היכן נרמזו בפרשתנו שיהושע בן נון הכניס את ישראל לארץ?
- היכן נרמזו בפרשתנו חלום פרעה עם הפרות? ה. מה המשותף בין רבקה לקהת, לוי ועמרם, יוסף ויהושע, שמואל ושלמה, משה והלל הזקן?
- מה הקשר בין ז' ימי המשתה ל-ז' ימי האבלות, ומה הבטיח הקב"ה שיהא לעתיד לבוא, בגלל שהתאבלו על יעקב? ז. מהיכן ידע יעקב את זמן הקץ שנסתם ממנו?

הצלחתו של גליון 'לקראת שבת' הולכת ומתרחבת, עשרות אלפי עותקים מופצים בכל העולם היהודי. הגליון זוכה בימים אלה להתחדשות ובהוספת מדורים חדשים וכן במבצע מנויים נרחב.

במסגרת החידושים נוסף לגליון החל משבוע זה, מדור חדש ובו פנינים על פרשת השבוע מאת איש החסד ונאמנם של גדולי ישראל הרב חנניה צ'ולק מתוך עלונו המפורסם.

במסגרת כך נביא כל שבוע את השאלות והחידונים לפרשת השבוע.

לפניכם השאלות לפרשת שבוע זה (התשובות בגליון 'לקראת שבת')

הגשם מעלה מתוך האספלט את שיירי הדלק והשמן שהצטברו בו. פגיעתם של אלה קשה בטיחות בדרכים - החורף ואתם

כל מה שרציית לדעת על אתגרי הנהיגה בחורף

הסיבה לכך היא, שבין הצמיג לבין האספלט נמצאת שכבת מים, וזו פוגעת ברמת החיכוך. זו גם הסיבה לכך שבצמיגים יש חריצים, ואלה נועדו לאפשר ניקוז המים. אבל מים הם הפחותים ביוצרי הבעיות כאן. הגשם מעלה מתוך האספלט את שיירי הדלק והשמן שהצטברו בו. פגיעתם של אלה קשה, מכיון שהם פוגעים ברמת החיכוך באופן חמור בהרבה. ובענין זה: כתם שמנוני כזה אותו רואים במצב רגיל, מוסתר על-ידי מים זורמים, בעיקר בחושך. בעיה נוספת היא, ענין הראות. גשם כבד פוגע באופן חמור בראות בכלל, מעבר למטרים המידיים בפרט. ענין זה מחמיר בלילה, שם נוספות לכך בעיות אומדן מרחוק, סתם תאורה חסרה ובערים - הולכי רגל במלבושים כהים.

ובקיצור: האוטו שלכם יכול להגיב הרבה פחות טוב, אתם יכולים להגיב הרבה פחות טוב. השילוב הזה הוא בסיס לסכנה, יש לדעת איך להימנע ממנה.

מאת יואל פרלמן

גשמי ברכה טובים לכל, אבל אלה יוצרים בעיות בכל הקשור לבטיחות. מה חשוב לדעת, מה צריך לעשות, וממה להימנע ובכן, חודש טבת כעת והגשמים לא היו מרובים. ובכל זאת עונת החורף כאן, ויש להיות מוכנים להם - ולענינו: השפעתם על הבטיחות ומכאן - על מה יש להקפיד ברכב

האתגרים

כל הענין הזה של תנועת רכב - האצה, שיוט, האטה, בלימה, שינוי כיוון מבוסס על חיכוך, על כוח האחיזה של הצמיגים על פני האספלט. כאשר החיכוך נפגע היכולות נפגמות, כך שבלימה או הפניה מיידיות פחות, גם נשלטות פחות. כאשר נוצר מצב של סכנה, מה שעובד ללא בעיות על כביש יבש, עובד הרבה פחות טוב על כביש רטוב, לפעמים לא עובד בכלל.

להאיר את הגשם ולא את הדרך, הוא סידור לא מוצלח

הצמיגים חייבים להיות במצב מצוין, לא פחות; כאלה שהם בני יותר משלוש - להחליף; כאלה שעומק הסוליה שלהם קטן - להחליף; כאלה בהם בקעים או סימני יובש - להחליף; כאלה עם אובדן אוויר קבוע - להחליף (אלא אם כן התיקון צלח). וכן, ההחלפה - רק בזוגות.

יש להקפיד על בלמים ראויים, מערכת הגה ללא תקלות, בולמים שפעולתם תקינה. המגבים צריכים לפעול כנדרש, ואם אינם מנגבים מושלם - להחליף. וכן, יש להקפיד כי במכיל יהיה תמיד נוזל לניקוי שמשות; בוץ מחייב הסרה מיידית. מערכת החימום/מיזוג חייבת להיות תקינה להסרת אדים, וגם המפשיר מאחור צריך להיות תקין לא פחות חשוב: תאורה שצריכה לא רק לפעול במלוא אונה, אלא פנסי חזית מכוונים היטב; להאיר את הגשם ולא את הדרך, הוא סידור לא מוצלח. כמובן, כל השאר (איתות, ערפל, חניה, נסיעה לאחור) חייב להיות תקין. אגב ערפל: יש להדליק פנסים אלה רק כאשר יש ערפל (ולא בגשם, למשל), אחרת הם מסנוורים מאוד את האחרים. ומאוד חשוב: כל יחידות התאורה צריכות להיות נקיות. כל העניינים הנ"ל, פרט לצמיגים, במוסך שלכם (מורשה משרד התחבורה בלבד); בכל הקשור לצמיגים, צמיגאי ראוי יבדוק ויטפל כנדרש (כנ"ל).

למרות שקר בחוץ, חשוב לא לנהוג עם מעיל, המכביד עוד יותר על התגובות

בעיר, יש לשים לב לכך, שרבים מתפרצים לכביש כאשר הגשם כבד במיוחד או כאשר זה החל לרדת המטריה שלהם נשארה במקום אחר. ענין זה כאמור חמור במיוחד, כאשר מצטרפים לכך תאורת רחוב פגומה, ראות חסרה, לבוש כהה, או בקיצור: יש לנהוג לאט יותר, מרחב הבלימה ארוך יותר, היכולת של הרכב להגיב לפקודות היגוי, טובה הרבה פחות.

מה שמביא אותנו לכביש הבין-עירוני. יש להגדיל את המרווח בין הרכב שלכם לזה שלפניכם, גם לשים לב למה שקורה מסביב. אין לבצע פעולות חריפות (האצה, פניה, בלימה) - רכב עם אחיזה דלה לא רק שאינו מגיב כנדרש אלא גם עשוי להביא את הנהג לאובדן שליטה עליו למרות שקר בחוץ, חשוב לא לנהוג עם מעיל, המכביד עוד יותר על התגובות. המעיל המחמם פוגע במצב כזה בערנות, לזו יש אויב נוסף: מערכת החימום. אין לאלה משמעות של ממש בנהיגה של מספר קילומטרים בעיר, אבל בכביש בין עירוני ובנסיעה ארוכה יחסית, יש לכך השפעה רבה על יכולתו של הנהג. כאשר הנהיגה ממושכת בתוך גשם נמשך ביחוד כאשר הכביש אינו מוכר ו/או אינו עם מספר נתיבים, צריך לקבוע עיתים לחניה ולאוויר צח. הסחת דעת, ענין שלילי ברגיל, חמורה שבעתיים; זמן התגובה של הרכב מתארך, ובנוסף גם נהגים סביב אינם תמיד בשיא יכולתם בגשם, ואלה יכולים להביא ליצירת מצב חמור בכביש. מכאן ברור, שהסחות דעת, גם מטעם הנוסעים ברכב, רצויות פחות, בוודאי לא כאלה המחייבות הסטת מבט, אפילו לשבריר השנייה ואפילו קצת. פשוט לא. אם בדרך לאוטו עוברים בבוקר, למשל, חשוב להסירו, בגלל סכנת החלקה של הסוליה על הדושות.

הנהג צריך לקחת בחשבון, שמרווחי הטעות שלו קטנים יותר

על מנת לעבור את החורף בשלום, חשוב שהרכב יהיה במצב הטוב ביותר בהקשר הבטיחותי בכלל, ובכל מה שקשור לנהיגה בגשם בפרט, הנהג צריך לקחת בחשבון, שמרווחי הטעות שלו קטנים יותר, בגלל שיכולת הרכב בכל הקשור לשינויי מהירות וכיוון, טובה הרבה פחות. הוא גם צריך לזכור, שהראות, ואפילו זמן התגובה שלו עצמו, טובים פחות. שהרי צווינו "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם".

(המודיע ז' בטבת תשפ"ד)

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדרך היומי

מדוע נעצר הגה"צ ר' מרדכי צוקרמן ליד אתר בניה?

בבא קמא דף נ"ג

בבור בין לפניו בין לאחוריו

הסובבים מתפלאים מה לו לר' מרדכי עם מעשי ילדות של התבוננות בפועלי בנין מיד הוא נפנה לסובבים ומסביר עיקר הקושי הוא להניח את היסודות' אחר כך קל יותר לבנות בנין שלם.

(יחיד ודורו)

שכונת גבעת שאול שבירושלים בור ענק פעור בסמוך לבית המדרש 'פרושים' הדחפור מכה באבן הסלעית ומעמיק את החפירה פועלים אצים הנה והנה מכינים את היסודות לבנין מגורים חדש שיקום. הגה"צ ר' מרדכי צוקרמן זצ"ל הישיש עומד ומביט מתבונן.

עד מתי ניתן לברך ברכה אחרונה לאחר שתיה?

שמחמת שתיה זו אינו צמא; אולם, כשאינו יכול לשער זאת - אינו רשאי לברך עד שבעים ושתיים דקות כבאכילה, משום שעיכול השתייה מהיר יותר משל האכילה. ויש שכתב, שניתן לברך לפחות עד שלושים דקות; ויש שנראה מדבריו, שניתן לברך עד קרוב לשעה.

[שו"ע קפד, ה; משנ"ב קצ, ה; בו"מ דרשו, 8]

כפי שלמדנו בעבר, לכתחילה צריך לברך ברכה אחרונה מיד לאחר האכילה, ובדיעבד, ניתן לברך ברכה אחרונה עד שיתעכל האוכל במעיים, דהיינו, כל זמן שמחמת אכילה זו אינו רעב; ואם קשה לשער זמן זה, ניתן לברך עד שבעים ושתיים דקות מסיום האכילה.

ובדומה לכך, ניתן לברך ברכה אחרונה לאחר שתיה כל זמן

האם ניתן לבלוע שיירי מאכל שבפה ללא ברכה?

ועל שיירי מאכל שנותרים בפה לאחר ברכה אחרונה, אין צורך לברך שנית, אם משום שיש לסמוך על דעת המקלים הנ"ל, (שהברכה האחרונה אינה מהווה הפסק מוחלט לברכה הראשונה), ואם משום שאין לבליעת שיירים אלו חשיבות של אכילה לענין ברכה.

[ביה"ל קצ, ב, ד"ה יברך; בו"מ דרשו, 9]

מי שטעה ובירך ברכה אחרונה על מאכל, כאשר היה בדעתו להמשיך באכילתו - וכגון שטעה וסבר שמסיבה הלכתית כלשהי עליו לברך באמצע אכילתו - נחלקו הפוסקים אם צריך לברך ברכה ראשונה לפני המשך אכילתו. ואם בירך ברכה אחרונה מחמת שטעה וסבר שסיים לאכול את כל מה שהיה בדעתו לאכול, וגילה כי לא סיים, וחפץ להמשיך לאכול - לכל הדעות עליו לברך לפני המשך אכילתו.

כיצד מברכים ברכת המזון ב'בית האָבֶל'?

האבלים באה כתוספת בתוך הנוסח הרגיל, ואינה מחליפה אותו. ועוד נחלקו הפוסקים, אם מברכים ברכה זו דווקא בציבור, כלומר, במעמד עשרה אנשים, או אף ביחידות. ורבים נוהגים שלא לברך ברכה זו ביחידות. וראה בשולחן ערוך הלכות אבילות, סימן שעט, פרטים רבים בנוגע לברכת המזון בבית האבֶל.

[שו"ע קפט, ב, ומשנ"ב ו-ז; בו"מ דרשו, 7]

ב'בית האָבֶל', מוסיפים בברכה הרביעית של ברכת המזון 'ברכת אבלים', הכוללת דברי צידוק הדין וברכה על הרעה. ונחלקו הפוסקים: יש אומרים, שאומרים בתחילת הברכה "המלך החי הטוב והמטיב", ולאחר מכן מוסיפים את ברכת האבלים, ואין אומרים את המשך הברכה שבנוסח הרגיל; ויש אומרים, שברכת

* בעיר ביתר נהרגו רבבות מישראל, ורק לאחר מספר שנים ניתנה רשות לקבורם; וביום שניתנה הרשות, תיקנו חכמים שבאותו הדור את הברכה הרביעית שבברכת המזון: "ברוך... הטוב והמטיב לכל". ולאחר מכן תיקנו חכמים להוסיף ולהזכיר בה שתי 'מלכויות' נוספות מלבד "מלך העולם", שלוש 'הטבות', ושלוש 'גמולות'. והברכה מסיימת במילים "אל יחסרנו", ושם יש לענות 'אמן' על הברכה. וכבר מימי הגאונים נהגו ישראל להאריך בברכה הרביעית שבברכת המזון, ולומר בקשות שונות המתחילות במילה 'הרחמן'. ואחר כל 'הרחמן' יש לענות 'אמן'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מי צריך להקפיד במיוחד על כמות המים בנטילת ידיים?

בבת אחת, המים אינם נטמאים, אך אם שופך פחות מרביעית, המים נטמאים, והמים העולים על גבי התחבושת אינם נטהרים בשפיכת מים נוספים, כיון שהמים הנוספים אינם מטהרים אלא מים שעל גבי היד; ומים טמאים אלו שעל גבי התחבושת, עלולים לשוב לאחר מכן אל היד, ולטמאה.

[שו"ע קסב, י, ומשנ"ב ע-עא]

בדורות האחרונים, שבחסידי השי"ת המים מצויים בשפע, שופכים בדרך כלל בנטילת ידיים לסעודה רביעית (150-86.4 מ"ל, לשיטות השונות) מים ויותר בבת אחת. ומי שיש תחבושת על ידו, ונוטל רק חלק מהיד (ראה לעיל), ראוי שיקפיד על כך במיוחד, משום שעליו ליטול עד התחבושת ממש, וקשה לדייק ולהשיג שהמים לא יעלו על התחבושת; ואם שופך רביעית

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה